

Vrijwilligersavond 14 oktober 2019

Opkomst; 20 vrijwilligers, Marja Foppema van stichting Lezen en Schrijven
Verslagje gemaakt door Josje Toby. OPMERKING: de handout die alle aanwezigen hebben gekregen, heb ik hoofdstuk-gewijs verwerkt in dit verslag.

OPENING DOOR GUUS

Welkom op deze bijzondere avond. Een avond is niet alleen bedoeld om te leren maar ook om elkaar te ontmoeten.

We hebben vanavond een creatieve, aangename avond. 7uur beginnen, geen pauze. Na afloop bij de bar drankjes op eigen rekening.

Financiële situatie is al stukken beter dan vorige week.

Marja van harte welkom! Guus was in juni bij een bijeenkomst voor vrijwilligers in de bios van Zaandam. Hij deed mee aan een workshop. Daar was hij zo enthousiast over dat deze workshop vandaag aan ons wordt gegeven.

WORKSHOP VAN MARJA

Marja krijgt het woord.

Welkom, fijn dat de opkomst groot is. Zij heeft de bijeenkomst waar Guus eerder over sprak in Zaandam niet gegeven dus het is afwachten of het vanavond net zo leuk wordt ;-)

De doelgroep van ATT bestaat de NT2ers. Dus mensen die Nederlands als tweede taal leren. Marja is ZZPer. Ze geeft les aan anderstaligen en ze is de inhoudelijk adviseur in de regio Alkmaar.

Ze heeft veel spullen meegenomen die we allemaal mogen bekijken.

Ze vertelt dat ze bij ons is komen kijken tijdens een taalcafé en maakt ons een compliment over de manier waarop wij het aanpakken bij ATT. Er is ook een training die door haar gegeven wordt die je als vrijwilliger mag volgen.

Een van de onderdelen die ze belangrijk vindt is om aan het begin van het taalcafé doelen te stellen, te bepalen wat je die middag wilt bereiken met de bezoeker(s) aan je tafel.

Per dag kan een mens 5-10 woorden leren. Dat is heel weinig. Als je daarover na denkt is duidelijk dat je goed moet kijken welke woorden iemand NU nodig heeft.

Als iemand morgen boodschappen wil doen, moet je dus vandaag woorden aanleren die morgen nodig zijn.

“Wat wil JIJ leren, wat heb JIJ NU nodig?”.

WOORDSPIN

Een mooie manier om die doelen te stellen is het maken van een woordspin. Je schrijft op een papier in het midden één woord. Bijvoorbeeld huisarts. Je bedenkt er samen een paar woorden omheen bijv.; afspraak, een gesprek voeren, probleem/ziekte, pijn beschrijven, lichaamsdelen benoemen, uitleggen hoe onze gezondheidszorg werkt, geboortedatum (Anderstaligen hebben vaak een heel andere verwachting van de huisarts, kom je voor hoofdpijnlachten, dan word je naar huis gestuurd met paracetamol.) Als de dokter vraagt wat hij voor de patiënt kan doen, begrijpen veel anderstaligen niet wat de dokter daarmee bedoelt.

Het is aan de vrijwilliger om veel vragen te stellen om duidelijk te krijgen welke woorden van belang zijn voor het komende gesprek met de huisarts.

Anderstaligen gaan vaak naar de huisarts toe als er een gezondheidsprobleem is, handiger zou zijn als ze weten dat ze ook kunnen bellen voor het maken van een afspraak.

We zouden een telefoongesprek kunnen oefenen. Bijv. hoeveel wachtenden voor u? Hoe werkt een keuzemenu?

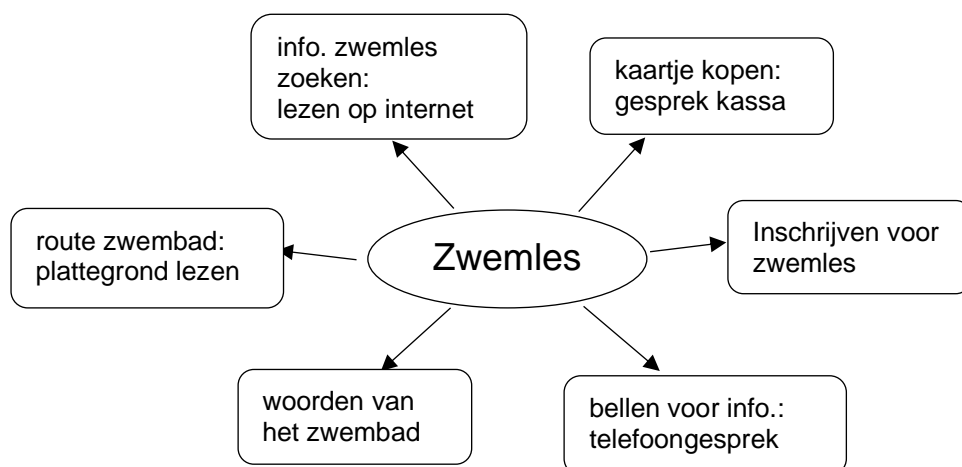
Goedemorgen met Marja, ik wil graag een afspraak maken. Oefenen hoe je zo'n telefoongesprek doet. Dat gaat heel anders van toon dan bijv. bellen met een vriend of vriendin.

Je zou ook het gesprek kunnen oefenen zoals dat zou kunnen gaan lopen als de anderstalige bij de dokter aan zijn bureau zit. Je kunt ook zinnen na laten zeggen die ze tijdens het (telefoon)gesprek nodig hebben (goedemorgen u spreekt met Hassan)

Haalbare doelen stellen

Neem de tijd om samen te bepalen wat je precies wilt gaan oefenen. Het onderwerp (de inhoud) is het uitgangspunt. Bij het onderwerp kies je een vaardigheid die je kan oefenen, dus lezen, schrijven, luisteren of spreken.

Veel mensen vinden het moeilijk om aan te geven wat ze precies willen leren. Een woordspin kan je helpen. Stel veel open vragen om te komen tot een concreet en haalbaar doel. Kies een situatie uit het dagelijks leven van deze persoon.

LUISTEREN EN SPREKEN

Voor veel van onze bezoekers is dit al heel moeilijk. Grappig hoe een vrijwilliger tijdens het praten over dit onderwerp verzucht: "Oeps dat moet ik dus anders doen. Ik overlaad iemand aan mijn tafel met te veel woorden!" Wat sowieso goed is, is om een woordspin te maken rondom een woord waar de bezoeker zelf mee komt. Het zou fijn zijn als mensen vaker bij dezelfde vrijwilliger aan tafel komen zodat je kunt navragen of het is gelukt en je weet wat al eerder behandeld is. Dat je eenzelfde bezoeker aan de tafel krijgt, dan gebeurt hier bij ATT niet echt. Dat is een nadeel. Voordeel is dat vrijheid\blijheid ook fijn is.

Heb je mensen met verschillend taalniveau aan een tafel?

Het is een idee om dan de bezoekers met elkaar te laten praten over een onderwerp. Of mensen met verschillende nationaliteiten elkaar te laten interviewen of met elkaar kennismaken.

Ook een idee om ze recepten te laten uitwisselen.

Je kunt bezoekers ook vragen\aanmoedigen om veel Nederlandse TV te kijken, daar leer je toch veel van. Kinderprogramma's zijn vaak makkelijker maar sluiten niet aan bij hun interesses. Houdt iemand van koken, laat ze dan kijken naar kookprogramma's. Bijv 24 kitchen.

Engelse programma's kunnen ook goed zijn, daar oefen je leesvaardigheid mee.

Ook leuk om een Nederlandstalig liedje te luisteren\kijken naar een fragmentje (Mr Bean) op You Tube en erover laten vertellen.

De filmpjes van Buurman en Buurman zijn voor zowel kinderen als volwassenen leuk.

Heb je bijv gesproken over naar de bakker gaan... dan is een idee:

Tellen; hoeveel woorden zitten er in... (bijv. Hoeveel broodjes koop ik vanmiddag bij de bakker?)

Ook een goed idee: laat mensen opletten op intonatie. Hoe spreek je een woord.

Er is een leuk boek dat heet: 'Eik besleuk'. Dit is een uitspraak van Balkenende. (eigenlijk best leuk). Om aan te tonen dat we veel klanken of stukken van woorden niet uitspreken (maar wel schrijven) Een ander voorbeeld; daar gaat hij; spreek uit Daar gaatie!

Wat een heel goed idee is om veel plaatjes te kijken. Marja heeft voorbeelden meegenomen die we kunnen gebruiken, uit NT2TaalMenu. Dus samen een zin maken die over het plaatje gaat (bijv de appel ligt in de mand)

De kopieën die we hebben gekregen zijn vanaf donderdag 17 oktober ter inzage en gebruik in de ATT kast te vinden.

Vertelplaten; zoek een plaatje waarop heel veel te zien is (google op het woord vertelplaat en het onderwerp waarover je wilt praten). Je kunt twee uur vullen met slechts één vertelplaat.

Luisteren en spreken

1. *Uitzending gemist. Kijk naar het Jeugdjournaal, 24 Kitchen, GTST, Ik Vertrek, De rijdende Rechter. Het maakt niet uit, zolang het onderwerp je deelnemer maar aanspreekt.*
2. *Nederlandse liedjes. Nick & Simon, Marco Borsato, Frans Bauer. Misschien niet jouw favorieten, maar kies vooral simpel en goed verstaanbaar.*

3. *Woorden tellen. Spreek een zin uit in een normaal spreektempo. De deelnemers tellen de woorden. Te gebruiken op elk niveau.*
4. *Stomme film navertellen. Kies een filmfragment waarin niet of nauwelijks wordt gesproken. Bijvoorbeeld 'Mr. Bean' of 'Buurman & Buurman'. De deelnemers vertellen het verhaal na.*
5. *Dialogoog in volgorde. Neem een eenvoudige dialoog, bijvoorbeeld 'brood kopen bij de bakker' en knip die in losse zinnen. Geef iedereen 1 zin en laat de groep de goede volgorde bepalen. Hiermee oefenen de deelnemers niet alleen de dialoog, maar moeten ze ook met elkaar overleggen.*
6. *Plaatjes kijken: Google op 'vertelplaten' voor tekeningen over een bepaald thema. Mooie platen staan ook in het boek 'Nederland' van Charlotte Dematons (staat in bijna elke bieb).*

LEZEN EN SCHRIJVEN

Lezen is het belangrijkste van de twee. Als je hardop leest, ben je uiteraard ook bezig met (uit)spreken van wat je leest.

Het is ook een leuk idee om de bezoeker te vragen om een brief te schrijven aan jou, over bijv een hobby (bijv fietsen).

Voorlezen heeft op zich geen doel. Omdat er dan (te) veel samenkomt, uitspreken, lezen en begrijpen ervan. Vraag je goed af voordat je laat voorlezen wat het doel ervan is. Marja is geen voorstander van voor (laten) lezen. Als vrijwilliger kun je wel prima teksten voorlezen, maar laat het de bezoekers niet doen (is Marja's advies).

Spreekvaardigheid en uitspraak is beter te oefenen in de natuurlijke manier van spraak, dus in een gesprek.

NOGMAALS: OEFEN WAT NODIG IS.

Op de hand-out staan nog meer ideeën om te doen aan tafel. Bijv 5 minuten op telefoon laten doen wat ze willen en daarna erover vertellen.

GEDICHTEN

Gedichten zijn moeilijk vaak voor anderstaligen. Een gemakkelijke vorm van een gedicht is een elfje; Een gedicht van ELF woorden. Je kunt bijv kiezen voor een onderwerp GROENTE:

Witlof (1 woord)

Soms bitter (2 woorden)

Maar ook lekker (3 woorden)

Kan je ook koken (4 woorden)

Bah (1 woord)

Als mensen radend lezen is het vaak boven het niveau van de bezoeker. Motivatie raakt dan weg.

Schrijven; je kunt ook invullen van een formulier oefenen.

WOORDENSCHAT

Uitbreiden van woordenschat doen we hier bij ATT vaak met plaatjes. Wil iemand vrachtwagenchauffeur worden dan kun je plaatjes zoeken van woorden die te maken hebben met verkeer en de vrachtauto

Ook kaartlezen kun je daarmee oefenen.

Emoties kun je uitleggen door uitbeelden. Voordoelen, voorbeelden geven, plaatjes laten zien.

Ooit haalde Guus een middag een fiets uit elkaar en weer in elkaar, ook zeer leerzaam. Er zijn ook woorden waar geen plaatje over te vinden is, abstracte woorden als omdat, totdat, etc

Herhaling is zeer belangrijk, iemand moet een woord 7 keer terug gehoord worden (niet 7 keer in een uur) voordat het goed blijft hangen.

Kinderen leren anders dan volwassenen. Kinderen zeggen bijv mamma lief, pappa slapen. Dan komt na een poosje oefenen; mamma is lief, pappa doet slapen. Dat is een soort ingebouwd natuurlijk taalgevoel dat Nederlandse kinderen zich eigen maken.

Het is wel heel belangrijk om mensen te leren dat er in een zin altijd een werkwoord komt en dat werkwoorden bijna altijd op de tweede plaats komen (niet bij vraagzinnen)

Er is een 1-2-3 methode. Op 1^e is onderwerp, 2e is werkwoord 3e de rest;

Ik ga naar school.

Er zijn ook zinnen met twee werkwoorden; ik wil vandaag naar school gaan.

Zinsvolgorde / grammatica

1. *Ping Pong: Stel achter elkaar een flink aantal 'gesloten vragen'. De deelnemer antwoordt met een hele zin. Bijvoorbeeld: "Ga jij morgen naar school?" "Ja, ik ga morgen naar school."*
2. *1-2-3 methode: een simpele manier om te leren hoe je zinnen moet bouwen. Ontwikkeld door Monique Schoorl en Nel Eijk. Meer info: <http://www.vandorp.net/titel.asp?id=32>
Zinsdelen worden benoemd met 1, 2 en 3.*

<i>Ik</i>	<i>woon</i>	<i>3 jaar</i>	<i>in Purmerend</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3a</i>	<i>3b</i>

Lezen / schrijven en... spreken

1. *Het dagelijks leven. Neem korte artikelen uit huis-aan-huisbladen, uit ANWB-Kampioen of uit welk ander blad je ook maar in huis hebt. Kies artikelen uit over een alledaags onderwerp dat aansluit bij de interesse van je deelnemer. Laat het artikel lezen of lees het voor. Leg sleutelwoorden uit. Stel enkele vragen over de tekst, maar praat vooral samen over het onderwerp. "Hoe doe jij dat?" "Hoe is dat in jouw land?" Gaat ook heel goed met reclamefolders!*
2. *Mobiel: Laat je deelnemers 5 minuten op hun telefoon lezen wat ze willen (Facebook, mail, etc.). Iedereen vertelt wat ze gelezen hebben. Geef de luisteraars opdracht om vragen te stellen.*
3. *Gedichten. Wijk eens af van de 'praktische onderwerpen' en laat zien hoe mooi het Nederlands is. Lees een gedicht en praat over de betekenis. Levert gegarandeerd een mooi gesprek op! Aanvullend kun je ook een gedicht laten schrijven. Bijvoorbeeld een elfje (regels van 1, 2, 3, 4 en 1 woord = 11 woorden).*

4. *Wat zie je? De deelnemer krijgt een aantal plaatjes. Daar maakt hij een verhaal bij. Voorbeelden vind je op <https://nt2taalmenu.nl/>*
5. *Running dictation. Maak een dictee met woorden die de deelnemers niet geleerd hebben en hang dat aan de muur. Verdeel de groep in 2-tallen; 1 'runner' en 1 schrijver. De runner rent naar het dictee, leest de zin en dicteert die aan de schrijver. Wie het eerste klaar is met de minste fouten wint. In deze oefening ben je bezig met alle vaardigheden, niet alleen schrijven. De runner moet het woord goed lezen en goed uitspreken.*

GA NAAR BUITEN

Stimuleer bezoekers om door de weeks naar buiten te gaan, Nederlandse mensen te ontmoeten.

Communicatie is het doel, niet perfect Nederlands leren spreken.

Je kunt tijdens het taalcafé ook de bezoeker meenemen naar buiten (of naar de bieb) voor een uitstapje. Beschrijf of laat beschrijven wat je ziet en onderweg tegenkomt.

Kinderen kunnen gratis lid worden van de bibliotheek.

Er zijn in de bibliotheek boekjes voor volwassenen die in eenvoudige taal zijn geschreven.

Geef je bezoeker een boodschappenlijstje en vraag om in de supermarkt foto's te maken van alle items op het lijstje. Kies voor gemakkelijkere of moeilijkere woorden als sukadelap of kletskop.

We zouden ook in de pauze om 15uur even naar buiten kunnen gaan met bezoekers (wat zien we allemaal onderweg) of bijv iets van een rollenspel oefenen in kleine groepjes (goed kijken dat t ongeveer hetzelfde taalniveau is).

Of we spreken eens af om na de pauze spelletjes te doen. Of iets waarbij ze moeten staan of bewegen. Of hoeveel woorden kun je maken van een langer woord als 'gefeliciteerd'.

Of een liedje; hoofd schouders knieën teen... of allerlei voorzetsels uit te beelden; Ga naast... staan. Leg het boek op.... Pak het papier dat onder.... Etc etc.

Als we na 15.15 uur iets anders zouden willen doen dan taalcafé aan tafeltjes zouden we dan aan het begin van de middag in de kring, samen moeten afspreken.

Er is een goed boek over Nederland (staat bij ons in de kast) met allerlei praat(platen) over allerlei dingen in Nederland. Maak daar gebruik van! Praat over de plaatjes die erin staan.

Marja heeft allemaal materialen meegenomen dat stichting Lezen en Schrijven zelf gebruikt.

Er is een mogelijkheid om de workshop van vier dagdelen te volgen bij St L en S. Als je die workshops gevolgd hebt kun je materiaal van St L en S gebruiken.

ALS ER INTERESSE IS VOOR ZO'N CURSUS, mail ons dat dan even door!

Zo ligt er op de tafels bij ATT vanavond een serie van 40 delen, elk met een eigen thema; slapen, gezondheid, de dokter, etc etc.

Boekjes over hoe kun je je eigen administratie goed bijhouden.

Er is een serie kaarten die 'Empowerment' heten; voor mensen met weinig zelfvertrouwen; wat vind je belangrijk in je leven, wat kun jij goed, wat vind jij belangrijk, wat wil ik nog leren.

EVA kaartspel om mensen in hun kracht te zetten.

Er is ook een serie kaarten over kernkwaliteiten (creatief, resultaatgericht)

Laaggeletterden leren op een andere manier en je kunt ze niet samen op een hoop gooien met anderstaligen. Ons als ATT richten op beide doelgroepen is dus niet zo logisch als eerst gedacht werd. Vraag is of we dat überhaupt moeten willen...

Om 20.45uur sluit Marja haar workshop af en kan er nog even woorden gesnuffeld in de materialen die zij heeft meegenomen of een drankje worden gedronken in de bar.

AANVULLENDE INFORMATIE

Websites en boeken

1. <https://www.taalvoorhetleven.nl/taalvrijwilliger/lesmateriaal/>
2. Veel info over het lesmateriaal van Taal voor het Leven.
3. <https://oefenen.nl/> Een website boordevol oefeningen. Niet alleen voor taal, maar ook rekenen en digitale vaardigheden.
4. <https://nt2taalmenu.nl/> Veel oefenmateriaal voor alle vaardigheden. Ook muziek! Gerangschikt op niveau.
5. **Boek Actief met Taal:** heel veel verschillende werkvormen, handig ingedeeld op vaardigheid. Een soort 'receptenboek' waar je uit kunt putten als je inspiratie je even in de steek laat. Geschreven door Dieuwke de Coole en Anja Valk. Meer info: https://shop.coutinho.nl/store_nl/actief-met-taal.html
Boek Taalprikkels: Nog zo'n boek vol recepten, nu met korte oefeningetjes die je gemakkelijk even tussendoor kunt doen. Goed om de energie terug te brengen. Geschreven door Vita Olijhoek en Anja Valk. Meer info: https://shop.coutinho.nl/store_nl/taalprikkels.html

DAAGS NA DE WORKSHOP ONTVINGEN WE NOG MEER AANVULLENDE INFO;

- *Een van de taalcoaches vroeg me achteraf hoe je op laagdrempelige wijze 'dagelijkse gesprekjes' kan oefenen. Dat kan heel goed met de methode Spreektaal. Spreektaal is niet van L&S maar van 'Het begint met Taal'. In de basistraining taalcoaches komt dit ook voorbij. De boekjes van Spreektaal kan je hier bestellen: <https://www.vandale.nl/spreektaal>. Helaas niet gratis. Er zijn veel geluidsfragmenten bij. Die kun je zelf downloaden. Als taalcoaches de basistraining hebben gevolgd, kunnen ze de boekjes van Spreektaal ook downloaden. Dat gaat via een andere site, met een wachtwoord. Dit is de site: <https://www.hetbegintmettaal.nl/aanmelden-webinars-stichting-lezenschrijven/> Gezien jullie deelnemers (veelal laag niveau) zou ik zeker overwegen de boekjes ook aan te schaffen. Spreektaal werkt echt fijn. Het is zelfs geschikt voor analfabeten; veel aanwijzen op plaatjes.*

- *Er was veel belangstelling voor het prachtige werkje 'Beter Lezen'. Dat vind je hier: https://shop.coutinho.nl/store_nl/beter-lezen-tekstboek-2324.html. Het is een tekstboek met 2 werkboeken.*
- *Van dezelfde orde als Beter Lezen is 'Boekje Erbij': <http://www.hollandse-kost.nl/news%20-%20copy.htm>*
- *Tot slot de serie van 'Melkweg' (<http://www.melkwegplus.nl/>). Ook mooi materiaal voor beginners.*